

HISTORIA OCHRONY ROŚLIN W POLSCE

Dorota Matela

(...) W pierwszej połowie XIX nastąpił lawinowy rozwój nauk rolniczych na świecie i w Polsce. Największe dzieło tego okresu 12-tomowe „*Gospodarstwo wiejskie*” napisał profesor Uniwersytetu Wileńskiego, ojciec nowoczesnego gospodarowania na roli Michał Oczapowski. W tomie IV „uprawy roślin ogólnej”, wydanym w Warszawie w 1836 r., rozdział II zatytułował: „**o pielęgnowaniu roślin w czasie ich wzrostu, tudzież ochronie ich, począwszy od zasiewa, aż do sprzętu**”ⁱ. Ponieważ po raz pierwszy użył określenia ochrona roślin obejmując nią zwalczanie chorób, szkodników i chwastów uznany został za twórcę tej dyscypliny nauki.

Przyczyn wielu chorób upatrywał Oczapowski „w większej ich części od niedbałej uprawy gruntu, niestosownego zmianowania i pielęgnowania”ⁱⁱ. Dużo miejsca w swej pracy poświęcił prawidłowemu przechowywaniu zboża w spichlerzu i ochronieniu go przed szkodnikami. Dysponując dużą wiedzą potrafił nazwać już poszczególne gatunki: „nieprzyjaciółmi zboża są, ćma mączna (*fanella granella*); wołk zbożowy (*curcullio frumentarius*) i wołk ziarnowy (*curcullio granarius*). Wewnątrz ściany (jeżeli spichlerz jest drewniany) powinny być pobielone wapnem, a wszystkie otwory i szpary zasmarowane dziegciem”ⁱⁱⁱ. Wielki Polak, ojciec nowoczesnego gospodarowania dzielił się swoją ogromną wiedzą ze studentami Instytutu Agronomicznego kiedy to w 1833 Komisja Rządowa powołała go na stanowisko jako profesora i kierownika Instytutu. Pod ręką Michała Oczapowskiego pierwsza uczelnia rolnicza w Polsce rozwijała się praktycznie i naukowo, budząc dobre imię wśród młodzieży i społeczeństwa^{iv}. W 1856 r., 40 lat po otwarciu Marymontu, powstała następna uczelnia rolnicza w Dublanach. Władze akademii jako pierwsze wprowadziły do programu nauczania **ochronę roślin**. Jednym z przedmiotów, w spisie wykładów była nauka o szkodnikach zwierzęcych. Za ich przykładem od 1869 r. w puławskim Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa prowadzone były wykłady o chorobach roślin i owadach niszczących rośliny (...)

ⁱ Oczapowski M., *Gospodarstwo wiejskie*, Warszawa 1936, s. 53

ⁱⁱ Ibidem, s. 56, 57

ⁱⁱⁱ Ibidem, s. 112, 113

^{iv} Moszczeński S., *Od wiedzy praktycznej w rolnictwie do wiedzy naukowej*, Warszawa 1937, s. 44, 46